

**ZÍTRA
JE TAKY DEN**
RUDOLF HAVLÍK

motto

Zít je taky den

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

Rudolf Havlík
Zít je taky den – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

**ZÍTRA
JE TAKY DEN
RUDOLF HAVLÍK**

Praha 2020

Marii a Veronice s láskou

... a Julii

„Bůh si vždycky najde výmluvu,
aby se nemusel objevit tam, kde je ho potřeba...“

Dáváte pozor? Výborně, protože se nebudu opakovat a vracet se k událostem, které jsem již popsal. Věci budou chvílemi dost složité, tak se soustřeďte. Přes patnáct let jsem prožil na cestách po celém světě, pracoval a žil s lidmi, které nikdo nezná, navštívil místa, nad kterými zůstává rozum stát, a místa, která na mapě nenajdete. Spadl jsem v letadle, potopil se na lodi, havaroval v autě a překlopil se na motorce. Kousl mě had, pes, pavouk a jedna malá ryba u pobřeží Indonésie, které to do smrti nezapomenu, protože jsem se kvůli ní málem utopil. Chtěli mě lynčovat, zabít, deportovat, podplatit a jednou i sníst, ale popravdě si myslím, že jsem si to tenkrát jen špatně vyložil. Dvakrát jsem omdlel, jednou mě omráčili, zavřeli mě do vězení, jo a jednou jsem umřel, ale jen na chvíli, jinak bych vám tohle všechno, logicky, nevyprávěl. Dáváte pozor? Výborně. Tak jdeme na to.

I

Crrrr, crrr!!! Cvak...

„Dobré ráno pane, objednal jste si buzení hotelovou službou, je právě sedm hodin.“

Já spím. Tohle je nesmysl. Držím sluchátko, zabořený do polštáře s křečovitě zavřenýma očima.

„Dám vám deset dolarů za dalších deset minut,“ oznámil jsem recepční. Ve sluchátku se ozvalo rozpačité zakašlání.

„Pět za pět?“

Telefon zafuněl.

„Pane, nezlobte se, ale objednal jste si probuzení na sedmou hodinu ranní a...“

Převalil jsem se na bok a zakňučel jako tuleň po zásahu kanadským rybářem. Jak to že mě takhle strašně bolí záda?

„A nemohla byste mě za dolar přijít nahoru udusit polštářem?“

„Prosím?“

Položil jsem telefon, otevřel oči, zasyčel bolestí, jak se mi do nich zařízlo ostré denní světlo, zavřel jsem oči. Otevřel jsem oči. Zavřel. Moment, moment. Kde to jsem? A co tady dělá ten šváb? Otevřel jsem oči, smetl stejně ospalého švába z postele a posadil se. Podrbal jsem se na hlavě. Mítnost, ve které se nacházím, připomíná spíše než hotelový pokoj sklad použitého nábytku ne z druhé, ale ze třetí ruky a, což je vskutku úctyhod-

ná věc, ani jeden úhel v místnosti, která má snad jen deset metrů čtverečních, není pravý. Hučící větrák zabudovaný halabala v nahrubo omítnuté zdi je celý zčernalý a mastný, jako kdyby skrz něj proletěl netopýr, a kdyby se měl otáčet tak rychle, jak hlasitě hučí, musel by se točit rychlostí světla. Jeho zarezlé lopatky se však pod oprýskaným stropem ze železobetonu jen líně otáčejí. Zvenku se ozývá nekonečné táhlé troubení tisíců vozidel. Posadil jsem se na kraj postele i přesto, že mé tělo hrubě protestuje. Nadechl jsem se zvláštního nasládlého vzduchu. Mumbaj. Jsem v Mumbaji. Ale nemám tu být.

Včera večer jsem na letišti v Šanghaji snědl večeri, která nápadně připomínala vnitřnosti z leguána, protože se mi nepodařilo dobře zorientovat v jídelním lístku. Hlad je ovšem nejlepší kuchař, a protože mě tlačil čas, jídlo jsem se zapřením zkonsumoval a volným krokem člověka, který má v těle mnoho druhů pesticidů a vnitřnosti z leguána, jsem nastoupil do letounu Airbus A340 společnosti Air India.

Letadla společnosti Air India ukrývají pro nepřipraveného cestujícího docela zajímavé drobnosti, zejména proto, že se s opravami těchto strojů nikdo nijak zvlášť neobtěžuje, a pokud ano, probíhá to s indickým přístupem k práci. A o tom přístupu já hodně vím, a právě proto vstupuju na palubu takových strojů zcela smířen s tím, že se letoun zřítí nebo v lepším případě vybuchne přímo na obloze a já nebudu muset strávit deset minut křičením strachy do kyslíkové masky v zoufalé dehonestující agónii. Občas se stane, že za letu vypadnou kyslíkové masky, což cestující dost zneklidňuje, a na záchodech to zpravidla vypadá jako ve skladišti jaderného odpadu. Bezpečnostní dveře nouzového východu u mého dnešního seda-

dla jsou vyměněné, ale zdá se, že jsou nasazené z jiného typu letounu, protože při bližším pohledu ne zcela pasují. Letuška Aisha mi vysvětlila, že se mi to určitě jen zdá, a tím byla celá záležitost vyřešena. Mé sedadlo je bohužel neustále sklopené a nelze jej narovnat do bezpečnostní polohy. To způsobilo řadu humorných situací. Nejdříve se sedadlo pokusila opravit letuška Fatima. Fatima, bohužel, stejně jako já, na závalu nepřišla, a tak přispěchal hubený stevard „uhni krávo, to musíš takhle“, který se sedadlem několik minut zcela nesmyslně lomcoval, a když si zlomil nehet i on, odstartoval tento muzejní exponát s jedním pasažérem v poloze spánek, což za mnou sedícího Inda vyburcovalo k nepřetržitému a pohoršenému kopání do mé sedačky a vydávání zvuků „csss“, které byly adresovány mně.

Cestuju hodně. Prakticky pořád. Je to moje práce. Velmi často jsem nucen přesunout se během několika hodin o tisíce kilometrů dál a za pár dní zase zpátky. Podle toho, kde se věci vymknou kontrole. Tam musím jet a dávat je do pořádku. To je moje práce. Řeším věci, které vyřešit nejdou. Pro spoustu lidí jsou letiště a peróny romantickou branou za dobrodružstvím a nadšení cestovatelé energicky šermují rukama, aby se dokázali před odletem alespoň devadesátkrát vyfotit. Pro lidi, jako jsem já, jsou letiště pracovním místem a místem, kde se věci často komplikují, protože plány mých cest zpravidla zahrnují několik zcela nepravděpodobných přestupů na nenavazující spoje s různými společnostmi velmi pochybných jmen, protože tam, kam se zrovna potřebuju dostat, nikdo se zdravým rozumem zkrátka nelétá. Letiště je pro mě komplikace na cestě odněkud někam. Překážka, kterou se učím překonávat co

nejrychleji a nejefektivněji, protože byste nevěřili, kolik ztraceného času lze strávit na letišti. Hrozně moc.

Zhruba tento typ konverzace jsem vedl se svým sousedem, arménským obchodníkem s ocelovými součástkami, který měl nutkavou potřebu si se mnou povídat před startem, aby se uklidnil, když viděl nepasující nouzový východ. A tak jsem ho zahltil nudným výčtem svých pracovních cest a pravidel, podle kterých cestuju, takže se po chvíli rozhodl, že si bude raději číst palubní magazín, což je přibližně stejně nudné čtení, a já jsem se mohl spokojeně dívat do nelícujícího plastiku v obložení dveří. Letoun stojí v nekonečné frontě na ucpaném letišti Pudong a záplavy světel u ranveje připomínají předaleké galaxie. Drobné kapky stékají po skle a rozostřují světelné dění za oknem.

Nevím, jestli jste si toho všimli, ale jsem k smrti unavený. Je to celé způsobené tím, že jsem dva dny skoro vůbec nespal a předtím tři dny také ne. Na letiště mě z továrny z města Čchang Ma vezl jakýsi hubený a vystresovaný Číňan, který nejenže neuměl řídit a chaoticky během jízdy šlapal prudce na brzdu, ale navíc byl chorobně upovídáný, přestože anglicky uměl přesně tolik slov, co já čínsky. Čtyři. Později jsem zjistil, že na brzdu tak dupe proto, že prakticky nic nevidí, a když se zešeřilo, dohodli jsme se, že budu raději řídit já, abychom neumřeli, a on zbytek osmisetkilometrové cesty prospal na zadním sedadle a neskutečným způsobem mu páchlo z pusy. Tak proto jsem unavený. Přetáhl jsem si přes nohy příkrývku s logem Air India a spolkl jsem prášek na spaní. Potřebuju se během letu dostat trochu do formy.

Letoun se konečně prodral skrze leteckou zácpu a nervózně se odlepil od země. Lidé křečovitě svírají opěrky, hledí z okna na mizející pevnou zem a někde vzadu začalo plakat batole, které nechápe, co se s ním děje. Bude brečet celou cestu. Tak to chodí. Přehodil jsem si deku přes hlavu a čekám, až začne prášek působit nebo až havarujeme. Obě varianty jsou přípustné. Zatím totiž není úplně jasné, jestli pilot dostane letadlo doopravdy pod kontrolu, protože se ve vzduchu významně zmítáme a motory rachotí zcela jiným způsobem než motory letadel, které nemají vyměněné nouzové východy. Zrovna včera jsem na CNN sledoval nějakou reportáž o tom, že dobrých pilotů není mnoho a aerolinky na méně významné lety často nasazují zcela nezkušené benjamínky a také lidi, kteří umějí řídit letadlo skoro stejně dobře jako já. A zrovna tenhle spoj splňuje charakteristiku méně významného letu na sto procent, ale nenechte se mnou rozhodit, já o tom nic nevím, jsem jen unavený a musím si odpočinout, takže jdu spát.

Ve chvíli, kdy druhý pilot usoudil, že lomcování trupu již lépe vyvážit nelze, zanechal kapitána a letoun svému osudu a dorazil k mému zaseklému sedadlu s brašničkou náradí. Sundali mi z hlavy mou příkrývku a já zamžoural do ostrého světla jako krtek, kterého vydloubl zahrádkářův rýč. Druhý pilot mi vysvětlil, že musí opravit mé sedadlo, kvůli bezpečnosti letu. Namítl jsem, že ho chci mít stejně sklopené, protože jsem si chtěl trochu zdřímnout, což mohlo být patrné, ale můj argument se nesetkal s pochopením a letuška Fatima mě vyzvala, abych své místo opustil. Učinil jsem žádané a opřeli mě o dveře u záchodku. Fatima vyheverovala svůj naučený úsměv ještě o stupeň výše a ucpala mi pusku nekvalitními tandoori krekry.

Stál jsem tam neskutečně dlouho, ale možná, že se mi to zdálo a byl to jen účinek prášku na spaní. Vzpomínám si, že druhý pilot, Ahmun se jmenoval, začal zcela nehinduisticky lomcovat opěradlem mého raněného sedadla a vykřikoval něco ve smyslu, že ten podělaný křáp rozkope na cimprcampr. Potom beze slova odevzdaně odešel zpátky do kokpitu a zabouchl za sebou dveře. Lidé okolo si nervózně utáhli pásy. Fatima mě požádala, abych si zase sedl na své místo, což jsem neobratně udělal, protože prášek začal konečně působit. Poděkoval jsem jí a zkroutil se do polohy „oběť masového vraha v mrazáku“ a poté jsem, myslím, usnul. To bylo včera večer.

Stojím v koupelně hotelového pokoje, ve kterém není ani jeden úhel pravý. Předě mnou je zrcadlo velikosti kastrolu na ohřívání párků. Navíc je slepé. Sprcha je umístěna přímo nad záchodem, takže člověk snadno stihne všechno najednou. Tyhle záchodky jsou v Indii běžné a můžu být vlastně rád, že tu vůbec nějaký je. Oblékl jsem si zmačkané triko, džíny a vyrazil na recepci, abych se dozvěděl něco víc. Hotelová ulička je překvapivě tak úzká, že musím jít bokem, abych vůbec prošel. To se zase tak často nevidí. Miniaturními a strmými schůdky jsem v podstatě sešplhal dolů k recepci. Vzduch tady dole by se dal krájet. Opřel jsem se o dřevěnou recepční desku, která lepší potom předchozích návštěvníků. Stále se mi motá hlava. Co to se mnou je? Recepční vykonává svou práci tak pomalu, až mám pocit, že se pohybuje pod vodou. Drobná dívka s havraními vlasy mi sdělila, že nastoupila ráno, a co se dělo večer, to není její starost, takže jsem se nedozvěděl nic objevného, jen že jsem kdesi ve čtvrti Juhu, uprostřed slumů, nedaleko od letiště, v hotelu Gold Bengal. Jsem v Mumbaji, ale mám být

asi o dva tisíce kilometrů jiným směrem. Dívka se mě zeptala, jestli mi může ještě s něčím pomoci, a když jsem na otázku nedokázal odpovědět, tak se zase otočila a věnovala se civění do zaprášeného obstarožního počítače, který by klidně mohl být z osmnáctého století, kdyby už tenkrát nějaké byly.

Na palubě nočního letu Air India se rozsvítilo světlo. Bude se servírovat večeře, která smrdí, jako kdyby si někdo v přepravce s pokrmy zapomněl použité sportovní fousekly. Polkl jsem, jak se mi zvedl žaludek, když na mě zpod alobalu vykouklo kuřecí karí. Smutně jsem se podíval na jídelní lístek, vyvedený ve zlatém tisku, jako kdybych se měl najíst ve vyhlášené pařížské restauraci. „Jemné kuřecí karí s rýží basmati a bylinkami po staroindicku“. Ještě jednou jsem se pro jistotu zadíval do plastické vaničky, abych se ujistil, jestli jsem neobdržel náhodou jiný chod, než byl anoncován. Číňan ve vedlejší řadě si našťěstí v tu chvíli krknul tak mocně, až mě mráz obešel tolikrát dokola jako teenager trafikku s pornem. Jíst dnes už nebudu. Napil jsem se vody, spolkl druhý prášek na spaní a vytvořil z deky, mikiny, čepice a obalů od leteckých magazínů smutně oddychující hromádku neštěstí. Potřebuju se vyspat. Copak to nikdo nechápe?

Mumbaj. Nekonečný přeplněný hrnec napěchovaný lidmi, auty, motorkami, rikšami a výfukovými plyny, který někdo pohodil na západním pobřeží Indie a nechal ho být, aby se sám uvařil. Gigantická, propocená metropole, která pulzuje životem jako obrovská zdechlina plná červů a much. Vyšel jsem do ulic slumu, který obklopuje letiště ze tří světových stran, a nad hlavou mi proletěl Boeing 777 právě dokončující přistá-

vací manévr před ranvejí. Jeho motory zavaly, jak se ohromný stroj snaží udržet ve vzduchu. Dusivé vedro mě obklopilo a po zádech mi stéká první čůrek potu. V Mumbaji se dost špatně orientuje, zejména pokud nevíte, kde vlastně jste. Slumy u letiště jsou neprostopupná džungle dřeva, plastu, papundeklu a architektonických vychytávek, ze kterých by Albert Speer dostal zarděny. Tady se můžete ztratit během minuty a také se odsud vůbec nemusíte vrátit, když na to přijde, protože hranice mezi různými kastami tu jsou velmi nepřehledné, a zejména neopatrný běloch nebo debil, který sem zabloudiv tak jako já, může snadno přijít k úhoně.

Všechno tohle vím, protože tady žiju. Na místech, jako je tohle. Tyhle lidi znám. Zním jejich zvyky, chování a styl života. Teď už jsem zkrátka tady, tak to musí vypadat, že sem patřím odjakživa, jinak mi tady brzy dají na budku.

„Dobré ráno,“ pozdravil jsem Inda, který na mě už delší dobu zírání s otevřenou pusou. „Masala? Masala dosa?“ zeptal jsem se ho na své oblíbené jídlo, protože žaludek se přihlásil o svá práva. Muž jen ukázal rukou na hromadu dřevěného odpadu, ze kterého se při bližším zkoumání vyklubala restaurace. Nasunul jsem se dovnitř k miniaturnímu stolku, který se kýve. Strop je tak nízko, že by tu trpěl klaustrofobií i ostřílený štajgr z Karviné. Indové, kteří sedí naproti mně, jsou vzdáleni jen několik desítek centimetrů, takže si nejen vidíme bělma svých očí, ale cítím i jejich dech, a to už taková sláva není. Mumbaj je úžasně živé místo. Člověk se tu velmi snadno seznámí.

„Masala dosa,“ houkl jsem na špinavého člověka, který stojí u plotny, takže by to mohl být buď kuchař, nebo taky dost možná opravář automobilů. Muži naproti mně se zazubili,

protože masala dosu tady má rád každý a oni jsou rádi, že ji mám rád i já.

„Odkud jsi?“ Tahle otázka bohužel dříve nebo později vždy přijde a potom už následuje výlet do hlubokých vod ohraných frází, kterým se zkrátka nedá vyhnout.

„Z Evropy...“ prohodil jsem. „Ale přiletěl jsem z Číny,“ dodal jsem, abych to mužům trochu zkomplikoval. Jejich čela se nakrabatila a začali mezi sebou debatovat, aby si připravili doplňující dotazy. Podrbal jsem se na zpoceném čele a promnul si oči.

Za oknem letícího Airbusu A340 někde v dáli problikávají blesky skrze bouřkovou mračna kdesi nad Tibetskou náhorní plošinou. Ind, který mi před startem kopal opakovaně do sedačky, po vydatném jídle usnul a teď pro změnu rytmicky opakovaně prdíl, jako kdyby snad měl v zadku nainstalovaný miniaturní píšť. To by až tak nevadilo, jsme lidi, že jo, ale smrdí to stejně jako to kuřecí kari a já se díky tomu probudil, protože jsem si myslel, že se už zase bude rozdávat nějaké jídlo. Vysoukal jsem se tedy ze sedadla obkročmo přes spícího kolegu, který mě ve spánku trochu pohoupal na kolenou. Tohle opouštění sedadel je neuvěřitelně nedůstojná záležitost. Mělo by se to nějak vyřešit. Prošel jsem se uličkou tam a zpět, protáhl se a vrátil do unavených údů trochu životodárné, červené tekutiny. Dítě v zadních řadách se opět rozplakalo. Hromádky vytvořené z dek, lidí a oblečení se postupně probouzejí a letounem se zvolna šíří oblak nenávisti. Odešel jsem dozadu k záchodům, kde jsou usazené odpočívající letušky, a opřel jsem se o stěnu.

„Nemůžete usnout, pane?“ zeptala se mě Aisha.

Zavrtěl jsem rezignovaně hlavou. Fatima odložila jídlo a sáhla do kapsy.

„Vemte si tohle. To zabere.“

„Díky, Fatimo...“

Čas. Jsem známý zejména tím, že ho nemám. Chybí mi neustále tak měsíc, který jsem cestou někde ztratil a nemůžu ho dohnat, ať už to zkouším sebelepším letadlem. Snědl jsem báječnou masala dosu, vypil přeslazený čaj, poděkoval a vysoukal se zpátky do vedra ulice. Slunce už je dost vysoko a ve stíněných, křivolakých uličkách slumu se začíná vlnit horký vzduch. Je mi trochu lépe, ale stále mám pocit, jako kdybych nad kamenitou cestou spíše levitoval, než abych doopravdy chodil. Na rohu další uličky, nedaleko od hotelu, který zvenku vypadá spíše jako stavba, která přežila bombardování fosforem, postává u svého motorového tuk-tuku drobný, ale zavalitý Ind s hustým černým knírem, který se na mě zubí už zdálky a snaží se celým svým zjevem působit na mou osobu jako jeden gigantický magnet.

„Haló, pane! Nechcete svézt?“

Většinu času jsou tihle taxikáři neuvěřitelně otravní, ale teď jsem tomuhle zrovna vděčný, že stojí právě tady. Mávl jsem na něho. „Jo, jen si vezmu věci.“

„Ale musíte mi to pomoci roztlačit,“ poznamenal kníratý tloušťík.

„Cokoli,“ ubezpečil jsem ho a vstoupil jsem zpátky do hotelu, abych si vyzvedl zbytek svých věcí.

Světlo v uličce letounu Air India nervózně zablikalo. Sedím s odevzdaným výrazem na tváři, opírám se mastným čelem o okénko a hledím do modročerné temnoty. Usnout se mi nepodařilo. Armén, který sedí vedle mě, spí prakticky na mém rameni a podařilo se mu vyslintat mi na triko téměř dokonalé

kolečko. Přeběhl mi mráz po zádech. Venku, ve světlech přistávacích reflektorů, které pilot před několika minutami zapnul, se míhá vodní tříšť, protože nad Mumbají dnes prší jako o život. Pilot zničehonic naklonil Airbus po křídle tak nečekaně, že uličkou proběhli nazpátek ti, kteří se šli před přistáním ještě vyčůrat. Letoun sebou mlátí v hustých oblacích tak zběsile, až byste měli pocit, že už delší dobu jedeme po zemi. Motá se mi hlava a všechno kolem sebe vidím tak zvláště rozmazaně, protože kombinace chemikálií, které jsem během letu zkonsumoval, se už naplno přihlásila o slovo.

Airbus Air India po nekonečných pěti minutách konečně narazí do kluzké ranveje mumbajského letiště, jako kdyby se chtěl do budovy terminálu snad podhrabat. Někdo vykřikl. Poskakujeme po dráze a nikdo se tam vepředu nemá k brždění. Hodně dlouho. To už člověk za ty roky pozná. Letoun začal brzdit až dlouho poté, co minul budovy terminálu 2. Turbíny motoru se rozeřvaly na plné obrátky a potom ranvej skončila. Jedeme po poli. Pasažéři začali řvát strachy a neposedné dítě vzadu konečně utichlo. Ještě několik úderů, skřípání kovu a létající svazky jisker za okny. Letoun se zhoupl, otočil, jako kdyby se zachytil křídlem o jakousi překážku, a stojíme. No dobře, sice nakřivo, ale stojíme. Letušky se daly do pohybu, kolem mě pobíhají lidé a zahlédl jsem i několik Indů, kteří si nasadili záchranné vesty. Letuška Fatima mě důrazně požádala, abych otevřel nouzový východ. Adrenalin v mém těle na chvíli našťěstí přebil všechny uspávací látky, které jsem spolykal, a já jsem podle návodu otevřel dveře nouzového východu. Křuplo to a dveře byly pryč. Přesně jako na obrázku. Funguje to. Vždycky mě to zajímalo. A pim ho. Teď jsem si to i vyzkoušel. Jsem z toho potěšený. Uslyšel jsem sykot nafukovacího systému a na

obličej mi dopadly kapky deště. V dálce blikají sirény příjíždějících záchranných vozů a lidé kmitají o sto šest, jak se snaží všichni dostat z letadla najednou. Čekáme na signál od letušky, která zkontrolovala, jestli hned po výskoku z letounu neuhoříme, a potom se přese mě převalilo snad deset lidí najednou a svalili mě na zem. Prodral jsem se na nohy a pochopil jsem, že jestli se odsud chci dostat, budu muset trochu zabrat, protože panika nabrala na síle. Odrazil jsem tlustou Indku, která se mě snažila předběhnout, a vyskočil na skluzavku. Dole jsem se svalil do rozbahněné trávy. Do zad mi vzápětí najel Ind, který mi celou dobu kopal do sedačky, a zasadil mi závěrečný a rozhodující úder, kterým mi vyrazil dech. Tak se mu to nakonec povedlo, debilovi. Zvedl jsem se rychle na nohy, zvedl ruce nad hlavu, abych popadl dech, a když se to podařilo, stoupl jsem si ke skluzavce a pomáhám chytat další zákazníky večerního tobogánu. „Další, honem. Další!“

Letoun nikde nehoří a zdá se, že neutrpěl skoro žádné škody, kromě toho, že přejel ranvej o několik set metrů a zabořil se do rozbahněné půdy. Po deseti minutách jsme všichni venku. Ohlédl jsem se naposledy za stojícím letounem a otřel si bahno z obličejů. Tak ti zase vymění dveře, pomyslel jsem si. V letištní hale nám personál letiště sdělil, že s námi potřebují hovořit vyšetřovatelé, a tudíž se naše odbavení ještě nějaký čas protáhne a že se s tím nedá nic dělat, tak ať si zbytečně nestěžujeme, protože s tím stejně uděláme prd.

Ind se svým obstarožním tuk-tukem si nechal zaplatit za odvoz na letiště tolik peněz, jako kdyby přepravoval korunovační klenoty. Terminál pro vnitrostátní lety v Mumbaji mě přivítal několikanásobnou prohlídkou letenky. Probíhá to vel-

mi humorným způsobem, jediný problém je, že vy jako účastník se příliš nesmějete, protože se vás to konkrétně v tu chvíli týká. Před vchodem vám zkontroluje letenku policista. Hned po něm, ve chvíli, kdy se chcete rozejít, vám ji chce zkontrolovat ještě jeho kolega, který ležérně pohupuje obuškem. Poté vejdete dovnitř ke skenerům, které kontrolují zavazadla před vstupem na letiště. Tam na vás čekají někdy i tři uniformovaní strážci, pokud máte štěstí a pokud ještě větší, tak si vaši letenku zkontrolují všichni tři. Za skenerem čeká další takový člověk, a to jste ještě ani zdaleka nedošli k přepážkám odbavení. Většina z nich letenku ani neumí přečíst, protože často drží papír vzhůru nohama, a na konci už jste tak zblblí, že ukazujete svou letenku každému na setkání, i když ji vůbec vidět nechce. Tak to tady funguje. Nedá se to změnit, tohle je Indie. V některých situacích zkrátka nedává smysl. Při odchodu z hotelu, který nemá ani jeden úhel pravý, jsem zjistil, že jsem v něm spal celý den a noc. Vůbec jsem se neprobral, protože ten šílený drogistický koktejl, který jsem spolykal během předchozího letu, mě nakonec zcela odrovnal, a kdybych spal ještě jeden den a někdo na to přišel, patrně by mě nechali pohřbít.

„Haló? Pane?“

„Ano? Pardon... co se děje?“

„Skoro jste usnul...“

„No, jo. Já se omlouvám. Měl jsem... měl jsem takový složitý týden.“

„Chápu. Co si pamatujete?“

„Neustále mi kopal do sedadla ten Ind, o kterém jsem vám už vyprávěl, takže opravdu nedokážu říct, kdy přesně letoun vjel mimo ranvej.“

„Vybavíte si ještě něco?“

Zavrtěl jsem hlavou. „Ne, soused vedle mě řval, že všichni chcípeme.“

„Aha. Tak děkujeme. Potřebujete nějaké ošetření?“

„Ne, já myslím... že ne. Děkuju...“

Vyzvedl jsem si svůj batoh, který se osamoceně povaloval na zemi u zavazadel, protože jsem samozřejmě k výsledku přišel až jako poslední, a vydal jsem se místo přestupu rovnou ven z letiště, protože po takovém dni už jsem zkrátka neměl sílu pokračovat. Navíc mi spolykané medikamenty začínaly dost komplikovat chůzi, takže jsem před letištní terminál dorazil ve značně opotřebovaném stavu a nezávislý pozorovatel by klidně usoudil, že jsem se v letadle musel hodně ztřískat. Polapil jsem prvního Inda, který mi přišel pod ruku, a v podstatě jsem ho nastrkal do jeho obouchaného černo-žlutého taxíku.

„Do hotelu...“

„Ale do jakýho?“

„To je jedno, hlavně at je blízko...“ zamumlal jsem se slinou v koutku úst.

„Ale...“

„Jed!“

Ind už se se mnou nedohadoval a vyrazil do zvláštní naoranžovělé temnoty letištních slumů.

A zbytek už znáte. V Mumbaji jsem vůbec neměl zastavit. Měl jsem pokračovat dál, ke hranicím Bangladěše, jen jsem toho už zkrátka nebyl schopný a kvůli těm spolykaným práškům jsem si vůbec nic nepamatoval. Ani tu havárii.

Možná bude dobré, když vám vysvětlím, proč tu vlastně jsem. Je to jednoduché. Vlastně je to velice nudná historka, ale

najal si mě tentokrát jeden velký oděvní řetězec. Ano, všichni ho znáte a patrně ho máte i teď na sobě, každopádně, hlavouni téhle firmy se shodli na tom, že potřebují nutně ušetřit na výrobě svého oblečení více než obvykle, aby si mohli rozdat solidní odměny, a za to jsou ochotni platit neuvěřitelné peníze mně a spoustě dalších lidí, kteří pak jejich přání uvedou v život. A protože v Indii jsou některé věci, podle jejich logiky, příliš drahé, což je samo o sobě velmi podivné, tak musím dojet až do Bangladéše, abych tam pořídil jakousi chemickou substanci, které příliš nerozumím, ale která je velmi potřebná při výrobě specifického oblečení. A vzhledem k tomu, že jsem tak trochu známý tím, že dokážu vyřešit prakticky cokoli, tak momentálně postávám ve frontě v odletové hale a čekám na spoj, který mě tam dopraví.

Až tuhle situaci vyřeším a hlavouni ušetří další stovky tisíc eur, dostanu zapláceno a najme si mě zase někdo jiný. Jsem člověk, který řeší věci. A situace. A snažím se je řešit tak, aby lidé, kteří jsou na spodní straně tohoto finančního řetězce, pokud možno nepřišli k úhoně. Někdy to jde, někdy ne. S tím se nedá nic dělat. Naučil jsem se být morálně flexibilní. Musím být, ale to člověk musí být v dnešním světě prakticky neustále. Že to není pravda? Že jste lepší než já? Uvidíme. O tom si ještě promluvíme. Každopádně teď je třeba sehnat ty chemické látky, které patrně, ale to jen tak trochu hádám, hodně zatíží životní prostředí a Indové to potom vylejou přímo do řeky, protože takhle to tady zkrátka dělají odjakživa. Že je to odporné? Ano, je, ale jak to konkrétně změnit, to mi ještě nikdo nikdy neobjasnil. Podrobnosti si řekneme později, teď se musím dostat na místo, protože ti, kteří mě platí, nemají rádi, když něco není včas. Znáte to, čas jsou peníze... Tak to říkají.

2

Víte co? Možná bude dobré, když se navzájem trochu poznáme. Je to tak vždycky lepší a budeme si mít víc co říct. Stejně teď máme čas nějakých pět hodin, než doletím do bangladéšské Dháky. Já začnu. Jsem nikdo. Těší mě. Vyrostl jsem v malém městě na západě českých hranic a v tom městě prakticky nic nebylo, až na to, že se v něm těžilo hnědé uhlí. Také tam stojí báječná, gigantická chemická továrna, která je postavená prakticky v srdci celého města a za komunismu se tradovalo, že pokud by tam jednou něco opravdu pořádně vybuchlo, tak by se slavný karlovarský filmový festival musel konat tak o sto kilometrů dál, protože přibližně tam by Karlovy Vary doletěly. Co je na tom pravdy, nevím, ale vím, že v těch chemických závodech pracovala má maminka už předtím, než jsem přišel na svět. Na ten jsem dorazil přidušený a podle nespolehlivých informací prakticky celý modrý, omotaný pupeční šňůrou, takže mě šoupli do inkubátoru a moc šancí mi nedávali. Jenže já jsem se nedal, a když už jsem se na ten svět prodral, tak jsem se rozhodl, že na něm i nějaký čas zůstanu.

Následující léta si samozřejmě vůbec nepamatuju a jsou plná pouze útržkovitých vzpomínek a událostí. Takový první větší zlom přišel v mých deseti letech. Dostal jsem k Vánocům knihu *Mořský vlk* od Jacka Londona. Ponořil jsem se tenkrát do neprostupné mlhy v přístavních vodách San Franciska

a nevnímá jsem, jak se mí rodiče zase dohadují a křičí na sebe. Lego tenkrát nebylo, bylo jen pro pár vyvolených, a na časopis ABC jsem stál ráno v šest hodin frontu u stánku, abych náhodou nepřišel o nový díl komiksového dobrodružství *Vzpouora mozků*. Dárků tenkrát nebylo moc, nebyly z dnešního pohledu příliš atraktivní, ale museli jsme si s nimi vystačit. Mně stačil Jack London, protože místo abych trávil dny v nepohodlném světě, ve kterém mi můj otec občas dal nakládačku bez konkrétního důvodu a týral rodinný krb neustálým stěžováním si, nadáváním a vyhrožováním, stačilo mi otevřít si knihu a zapnout fantazii. Trochu přivřít oči a v tu chvíli jsem byl někde hrozně daleko, kde to vonělo mořem a dobrodružstvím, které bylo sice špinavé a nepohodlné, ale stokrát lákavější než večerní výprask proti mnohem silnějšímu soupeři. Námořník Hump mi zkrátka přirostl k srdci, přestože jsem polovině knihy pořádně nerozuměl. Hump si musel vybojovat svůj život a také lásku. Ta mě v knize velmi zaujala a tyhle pasáže jsem četl se zatajeným dechem a má fantazie pracovala tak výkonně, až jsem z toho dostal horečky a mamka mě tenkrát vzala k doktorovi, aby mi dal nějaké prášky. Někde tam to začalo.

Tenkrát poprvé jsem si koupil v drogerii tuš a násadku s pery a začal kreslit. Lodě, moře, námořníky a příběhy, které se mi kupily v hlavě a nedalo se jich zbavit. Četl jsem, proseděl jsem celé dny na vršku, který se svažoval dolů k malému potoku, ve kterém jsme chytali pstruhy, a představoval si, co všechno je v té dálce, tamhle za kopcem, k vidění. Jaká dobrodružství tam všude čekají a jakou mají lidé kliku, že je můžou zažít. Všechno mi připadalo nesmírně daleko. Jen k tomu kopci. Dál? Na to se nedalo ani pomyslet. Máma by mě přerazila

vejpůl. Kluci si mysleli, že jsem asi trochu pitomý, když tam vždycky tak dlouho sedím a čumím na západy slunce. Pro ně to nebylo. Ta rozervaná mysl podivína a romantika mi od té doby zůstala a já ji nikomu nenutil, protože na tom vršku mi bylo nejlépe samotnému. Nikdo mě nerušil a já mohl nechat svou duši v klidu trpět s vědomím, že nikdy nezažije nic tak překrásného jako Hump v knize *Mořský vlk*.

Slunce dávno zapadlo, kluci už byli doma u večere a já teprve utíkal domů, co mi nohy stačily, abych stihl večerní dávku zloby a nenávisti v přímém přenosu a získal nějaké zkušenosti. Tak tomu často říkal můj otec, když jsem dostával ocelovou přezkou od pásku. Říkal, že se poučím, že zmoudřím. Musím říct, že mě vyučoval velmi důkladně a s nadšením. Vzpomínám rád na ty večery na kopci a na to, co přicházelo potom, zapomenout bohužel neumím. No nic, budeme přistávat. Musím jít, tak zase později. Teď mě čeká práce.

3

„Tohle není dobrý...“ poznamenal Mahir.

Podíval jsem se na něho. Mahir upřeným pohledem sleduje palubní desku, která před námi září do noci. Letoun Cessna 208 Caravan se otřásl dalším nepříjemným poryvem větru a já se křečovitě chytl opotřebovaného madla. Vznášíme se někde vysoko nad vesnicí Mundumala, asi dvě stě sedmnáct kilometrů severozápadně od města Dháka v Bangladéši.

„Co není dobrý?“ zeptal jsem se, jako kdybych se ptal na to, co bude zítra k snídani. Mahir zatukal na několik opotřebovaných budíků. Všechno v tomhle letadle je opotřebované. Už na zemi před odletem jsem si myslel, že je letoun havarovaný a je odstavený proto, aby si z něj lidé mohli brát náhradní díly, ale překvapivě se ukázalo, že tenhle drobný, větrem ošlehaný Bangladéšan chce s tou věcí vzlétnout do vzduchu. Namítl jsem, že jsem mu dal tolik peněz, za které bych si mohl zakoupit limitovanou edici Porsche Carrera, a tudíž jsem předpokládal, že poletíme s něčím, co má na palubě i bazén, a ne v letounu, který pamatuje zásobovací lety povstalců v Kambodži. Mahir se jen pobaveně zasmál a začal nakládat do letadla náš kontraband. Zavrtěl jsem nevěřícně hlavou a šel mu, já debil, pomoci.

„To není dobrý,“ pokračoval Mahir a jeho hlas zněl ve sluchátkách poněkud plechově a pohlcovaly ho atmosférické ruchy.

„To už jsi říkal...“ okomentoval jsem stručně situaci.

Myslel jsem si, že takové věci se říkají v rámci předletové kontroly, a ne když se teď zmítáme tři sta metrů nad zemí. Letoun se náhle propadl o několik metrů a jeho plechové vnitřnosti zarachotily.

„Mimochodem, všiml sis, že letíme do bouřky?“ poznamenal jsem, protože mám pocit, že se Mahir až zbytečně věnuje jakémusi neexistujícímu problému na přístrojích, které zjevně nefungují už několik let, a zcela opomíjí skutečnost, že se před námi každých pár sekund vyrojí docela obstojný svazek blesků, které na okamžik osvítl shluk černých mračen táhnoucích se po celém nočním obzoru. Strčil jsem do něj. „Podívej se!“

Mahir se konečně odtrhl od palubní desky a zadíval se ven z kokpitu. „Hm... Bouřka...“

„Nekecej?“ ohodnotil jsem jeho pozorovací schopnosti.

„Hm... Hm... To není dobrý...“

Proč já tady vlastně sedím. Tady s tím blbcem. Letadlo narazilo na další neviditelný větrný kopec a motor zavyl, jak se snaží vyrovnat výšku. Turbulence otrásla stísněným prostorem.

„Musíme to proletět.“ Podíval jsem se na Mahira, jako se lidé dívají na člověka, který se chystá sjet Niagarské vodopády v sudu. „Zbláznil ses? Tys to někdy proletěl?“

„Ne... Ale četl jsem o tom.“

„Fajn.“

Dva dny před těmihle událostmi jsem přistál na mezinárodním letišti Shah Jalal v Dháce těsně po půlnoci a trpělivě jsem snášel doslova nekonečnou frontu na imigračním oddělení. Vůně unavených lidí a obnošených šatů. Tady, v Bangladéši, získáte snadno pocit, že o vás potřebují mít přehled na